

Zainspirowały nasz „Orlęta”

Od kilku lat młodzież Zespołu Szkół w Urzędowie poszukiwała wzorca patriotycznego. Na patrona proponowano: Marcina z Urzędowa, Błażeja Dzikowskiego i Orlęta Lwowskie. Uczniowie i rodzice zdecydowali, a Rada Pedagogiczna w czerwcu 2002 roku przyjęła Orlęta Lwowskie za Patrona szkoły. 9 października 2002 roku Rada Powiatu podjęła uchwałę o nadaniu imienia szkole. Od tego dnia oficjalnie Zespół Szkół ma zaszczyt powoływać się na Orlęta Lwowskie.

Imię szkoły jest ściśle związane z udziałem polskich dzieci w walkach Ukraińcami Lwów z Ukraińcami w listopadzie 1918 roku. Powyższy fakt uwieczniono pomnikiem na historycznych wałach urzędowskich, na którym widnieje napis: „Orlętom, Dzieciom – Bohaterom poległym w roku 1918/19 w walkach o polskość Lwowa i niepodległości Ojczyzny”. Pomnik ten został wzniesiony dzięki staraniom Grona Nauczycielskiego miejscowej „Jagiellonki”, pod kierownictwem Leopolda Warchałowskiego. Autorem wspaniałego monumentu jest urzędowianin – rzeźbiarz, Józef Rachwał. Zniszczony w czasach stalinowskich pomnik został zrekonstruowany i odbudowany w 1988 roku z inspiracji Towarzystwa Ziemi Urzędowskiej. Uroczystego odsłonięcia pomnika dokonano w 1988 roku, w przededniu 70 rocznicy rozbrojenia wojsk austriackich przez urzędowską POW.

Legenda Orląt Lwowskich należy do polskich mitów patriotycznych, gimnazjalistów czyn gimnazjalistów i studentów broniących kresowej strażnicy, skarbnicy kultury polskiej funkcjonuje w świadomości Polaków podobnie jak udział młodzieży w powstaniu warszawskim. Heroiczna postawa obrońców pogłębiła poczucie świadomości narodowej i wzbudziła zainteresowanie wartościami reprezentowanymi przez Orlęta: patriotyzmem i bohaterstwem. Imię „Orlęta Lwowskie” zobowiązuje do kultywowania odwiecznych tradycji narodowych wyrażonych w haśle: „Bóg, Honor, Ojczyzna”.

Członkowie Towarzystwa Ziemi Urzędowskiej od wielu lat utrzymują kontakt z Towarzystwem Miłośników Lwowa i Kresów Południowo–Wschodnich. Owocem współpracy obydwu Towarzystw stały się wspólne obchody Święta Niepodległości w Urzędowie i Dni Lwowskich w Lublinie. Lwowiacy z radością przyjęli wiadomość o nadaniu urzędowskiej szkole imienia „Orląt Lwowskich”.

Dnia 29 kwietnia 2003 roku w Zespole Szkół gościli członkowie Zarządu Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo–Wschodnich oraz pani dr Domicela Pomykańska–Woško, członkini Towarzystwa Ziemi Urzędowskiej. Przedstawiciele zaprzyjaźnionych Towarzystw spotkali się z młodzieżą. Prezes Towarzystwa prof. dr hab. Władysław Stążka przybliżył uczniom historię Lwowa, pan Andrzej Michałowski omówił przebieg walk obronnych Lwowa w latach 1918 – 1919. Prywatną kolekcję widokówek z Lwowem w tle zaprezentowała pani Rodziewicz. Urzędowianka, pani Domicela–Woško podkreśliła znaczenie działalności towarzystw regionalnych. Podczas spotkania zrodziła się więź między rodowitymi lwowiakami i urzędowską młodzieżą. Zebrani dyskutowali na temat zbliżającej się uroczystości nadania szkole imienia Orląt Lwowskich. Wizyta Członków Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo–Wschodnich wywarła ogromny wpływ na zainteresowanie i przygotowanie emocjonalne młodzieży do zbliżającej się uroczystości.

Oczekiwane wydarzenie nastąpiło 4 czerwca 2004 r. Swoją obecnością uświetnili je dostojni goście powitani przez dyrektora Andrzeja Rolę: Arcybiskup Metropolita Lubelski Ks. Prof. dr hab. Józef Życiński, przedstawiciele władz gminnych, powiatowych, oświatowych, członkowie Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-

Wschodnich, grono pedagogiczne, absolwenci, rodzice, młodzież, poczty sztandarowe i społeczność urzędowska.

Nauczyciele odczytali listy gratulacyjne nadesłane przez: Prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego, Panią Minister Edukacji Narodowej i Sportu Krystynę Łybacką i Ks. Kan. Aleksandra Bacę, obecnego kapelana Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo – Wschodnich, który w 1988r. dokonał poświęcenia odrestaurowanego pomnika Orłąt Lwowskich w Urzędowie. Podczas Mszy Świętej Przewodniczący Rady Powiatu Kraśnickiego, Pan Eugeniusz Pelak odczytał uchwałę i akt nadania Imienia Szkole, natomiast ks. Arcybiskup poświęcił sztandar. W dowód wdzięczności młodzież wręczyła Jego Ekscelencji statuetkę urzędowskiego pomnika Orłąt, wykonaną z gliny przez Pana Wojciecha Ambrozkiewicza – ojca absolwenta Wieczorowego Technikum Rolniczego, obecnie dziadka ucznia Liceum Profilowanego. Dyrektor Andrzej Rolla podziękował Ks. Arcybiskupowi za uroczyste poświęcenie sztandaru, a rodzicom za wkład w jego ufundowanie. Doniosłym momentem był symboliczny akt wbijania gwoździ fundacyjnych dokonany przez przybyłych gości: Ks. Arcybiskupa Józefa Życińskiego, Marszałka Województwa Lubelskiego, Kuratora Oświaty, Starostę Kraśnickiego, Prezesa TMLiKPW, Wójta Gminy Urzędów, Przedstawiciela Rady Pedagogicznej i Rady Rodziców. Zgodnie z ceremoniałem uroczystości rodzice przekazali sztandar dyrektorowi, który dokonał jego prezentacji i następnie oddał go w ręce młodzieży. Z kolei nastąpiło uroczyste ślubowanie. Potem dyrektor szkoły wręczył nauczycielom odznaczenia i wyróżnienia za wkład w tworzenie obecnego wizerunku szkoły. Medalem Starosty Kraśnickiego za wybitne zasługi dla oświaty została uhonorowana Pani Wiesława Piwowarek, emerytowana nauczycielka i wieloletni kierownik szkoły. Okolicznościowe wyróżnienia zostały wręczone byłym dyrektorom, nauczycielom i emerytom: Władysławowi Matysiakowi, Zdzisławowi Latosowi, Marii Gozdalskiej, Walentemu Biguszewskiemu, Wiesławie Piwowarek, Danucie Kani, Henryce Mikiciej, Leszkowi Pietrzykowi, Elżbiecie Smolińskiej, Mariannie Parczyńskiej oraz Andrzejowi Rolli od Rady Pedagogicznej. Wręczenia podziękowań dokonała Pani Hanna Mulawa starszy wizytator Kuratorium Oświaty w Lublinie.

Kolejnym doniosłym aktem były okolicznościowe podziękowania: Panu Wojciechowi Ambrozkiewiczowi za wykonanie pomnika Orłąt Lwowskich i udostępnienie sprzętów gospodarstwa domowego z minionych wieków na wystawę oraz Panu Romanowi Surdackiemu – fundatorowi tablicy z wykutym Imieniem Szkoły. Wyróżnieniem za naukę, pracę i godne reprezentowanie szkoły zostali uhonorowani uczniowie i słuchacze: Dorota Kłós – absolwentka WTR, Anna Mokszyńska, Anna Retmańczyk, Agnieszka Wójcik i Agnieszka Wójtowicz z Liceum Technicznego. Wręczenia nagród dokonał Kierownik Wydziału Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki Pan Ryszard Piórkowski.

Chwilą pełną patosu było przekazanie urny z cmentarza Orłąt Lwowskich przez Prezesa Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo – Wschodnich prof. dr hab. Władysława Stążkę i obrazu podarowanego szkole przez prof. dr hab. Tadeusza Radomańskiego. W dowód wdzięczności drodzy Lwowiaczy otrzymali glinianą miniaturkę urzędowskiego pomnika „Orłąt”. Dyrektor Andrzej Rolla nadmienił, iż współpracę i kształtowanie patriotycznych postaw umocni wycieczka nauczycieli wraz z członkami TMLiKPW szlakiem polskich twierdz wschodnich. Zaznaczył, iż planowany jest także wyjazd młodzieży ze szkół Lubelszczyzny, noszących imię Orłąt Lwowskich do polskich placówek oświatowych we Lwowie.

W atmosferze przepojonej gorącym patriotyzmem Pani dr Domicela Pomykańska–Wośko dokonała odsłonięcia tablicy na szkole, którą poświęcił Ks. Arcybiskup Józef Życiński. Refleksjami wynikającymi z niecodziennego wydarzenia podzielili się: Lubelski Kurator Oświaty, Starosta Kraśnicki, Wójt Urzędowa i inni.

Wyprowadzenie pocztów sztandarowych zakończyło część oficjalną uroczystości, po której młodzież przedstawiła program poetycko–muzyczny przygotowany przez nauczycielkę Mariannę Parczyńską przy współpracy Panów: Jana Kowala i Józefa Barana. Inscenizacja powstała w oparciu o scenariusz opracowany dla szkoły przez lwowiankę – Panią Krystynę Chruszczewską. Recytatorzy z ogromnym zaangażowaniem przywołali strofy wierszy sławiących Hektorów „polskiej Troi” i zaśpiewali pieśni o bohaterskich dzieciach Lwowa. Na dźwięk słów „O mamó otrzyj oczy” wielu słuchaczom popłynęły łzy wzruszenia. Oprawą do pełnego patosu występu była piękna słoneczna pogoda i tło cudownie zielonych nadrzecznych olszyn, świadków niezwykle historycznego wydarzenia.

Niewątpliwą atrakcją dla uczestników szkolnej imprezy były wystawy: fotograficzna „Lwowa i Kresów Południowo – Wschodnich” Tadeusza Budziaka oraz sprzętu gospodarstwa domowego z minionych wieków, przygotowane przez nauczycielki: Wiesławę Gonder, Katarzynę Tomaszewską i Monikę Kuśmierz z udziałem młodzieży szkolnej.

Zgodnie z polską gościnnością uroczystość została przypieczętowana wspólnym obiadem przygotowanym przez rodziców pod nadzorem nauczycielki Elżbiety Smolińskiej, pań Teresy Sukiennik i Marii Rej. Podczas biesiady panowała ożywiona atmosfera. Dzielono się wrażeniami z minionego przedpołudnia, podkreślano zaangażowanie młodzieży, wyjątkowy nastrój i profesjonalne kierowanie imprezą przez dyrektora Andrzeja Rolę, któremu zebrani odśpiewali tradycyjne „Sto lat”.

Nadanie Szkole Imienia i Sztandaru określiło jej tożsamość, wyróżniło z szeregu bezimiennych. Mury budynku przeniknął duch Orłąt. Podniosła uroczystość stała się dla uczestników niezapomnianą lekcją historii, a wieść o niej odbiła się szerokim echem w urzędowskim środowisku i poza nim.

W czasopiśmie „Semper Fidelis” ukazał się artykuł członkini Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo – Wschodnich pt. „Umarli, abyśmy żyli wolni”, w którym autorka, Pani Krystyna Chruszczewska przedstawiła przebieg uroczystości nadania imienia Orłąt Lwowskich Zespołowi Szkół w Urzędowie i podzieliła się wrażeniami z niezwyklego święta.

Kontynuacją współpracy z zaprzyjaźnionym Towarzystwem Miłośników Lwowa i Kresów Południowo – Wschodnich był udział nauczycielek: Elżbiety Smolińskiej, Marianny Parczyńskiej, Anny Kołodziejek oraz darczyńców Ireny i Romana Surdackich, Kazimierza Smolińskiego oraz miłośniczki Lwowa, Ewy Gałkowskiej w wycieczce na Ukrainę, odbytej w dniach 18 – 22 czerwca 2003 roku. Program obejmował następujące miejscowości: Żółkiew, Lwów, Przemyślany, Rohatym, Brzeżany, Podhajce, Buczacz, Jazłowiec, Kamieniec Podolski, Okopy Świętej Trójcy, Chocim, Bar, Latyczów, Międzybórz, Piaskinów, Tarnopol, Zbaraż, Wiśniowiec, Krzemieniec, Poczajów, Beresteczko. Wszystkich uczestników wyprawy urzekła bezkresna, zielona Ukraina i jej zabytki, ślady polskości. Niezapomniane wrażenia wynieśli turyści z pobytu na Cmentarzu Łyczakowskim, odwiedzając groby sławnych Polaków, zasłużonych dla kultury narodowej. Widok mogił najmłodszych uczestników walk o polskość Lwowa skłaniał do refleksji nad losem dzieci, które w dramatycznej sytuacji historycznej, chwyciły za karabin i ginęły w obronie ukochanego miasta.

Podobnych wzruszeń doświadczyli również uczniowie szkół noszących imię Orłąt Lwowskich z Krasnegostawu i z Urzędowa, którzy w dniach 18 – 21 października 2003 roku odwiedzili Lwów wraz z przedstawicielami Lubelskiego Oddziału Towarzystwa Miłośników Lwowa. Szkołę urzędowską reprezentowało 5 uczniów i 4 nauczycieli. Wspólnie z dyr. polskiej szkoły we Lwowie zwiedzili Cmentarz Orłąt Lwowskich oraz Cmentarz Łyczakowski. Oddali hołd bohaterskiej młodzieży Lwowa. Uczniowie odwiedzili również groby: Marii Konopnickiej, Gabrieli Zapolskiej, Artura Grotgera i Władysława Bełzy – twórcy katechizmu polskiego, znajdujące się na Cmentarzu Łyczakowskim. Młodzież

zaprzyjaźnionych szkół zwiedziła Lwów i jego drogocenne zabytki, świadczące o różnorodności kultur i religii miasta. Podziwiała panoramę Lwowa z Wysokiego Zamku i obejrzała operę Giacomo Pucciniego pt. „Cyganeria” w Teatrze Opery i Baletu. Ponadto miała możliwość obejrzenia Dworca Lwowskiego i Politechniki. Wycieczkowicze gościli w dwóch placówkach oświaty: szkole nr. 10 im. Marii Magdaleny i nr. 24 im. Marii Konopnickiej, gdzie językiem wykładowym jest język polski. W jednej z nich uczestniczyła w konkursie o Lwowie uczennica II kl. Liceum Profilowanego Emilia Kwietniewska Zajęła III miejsce. Turyści byli świadkami wzruszeń Lwowiaków, dawnych uczniów zwiedzanej szkoły, którzy na chwilę mogli wrócić do „kraju lat dzieciennych”. W szkole nr. 24 odbył się turniej tenisa stołowego. Uczeń urzędowskiej szkoły Marcin Ambrozkiewicz zajął IV miejsce. Nauczyciele i uczniowie mieli okazję poznać warunki pracy szkół polskich na Ukrainie i porozmawiać o problemach, jakie nurtują polskie placówki oświatowe. Dyrektorzy z Krasnegostawu i Urzędowa przekazali obu szkołom podarunki przywiezione z Polski. Skaner ufundowany przez urzędowską młodzież został подарowany szkole nr. 24.

Dzięki wycieczce młodzieży i nauczycieli do Lwowa zostały nawiązane przyjacielskie kontakty z lwowską młodzieżą o polskim rodowodzie. Możliwość zwiedzenia Cmentarza Orłąt Lwowskich uświadomiła uczniom, że obrońcy Lwowa żyli naprawdę i zginęli za wolność ukochanego miasta. Młodzi urzędowiaczy przekonali się, że pomnik na urzędowskich wałach zbudowano w hołdzie rzeczywistym obrońcom Lwowa. U jego stóp rokrocznie w Święto Niepodległości lwowianie i urzędowianie składają wiązanek kwiatów. A do tradycji nawiązała Rada Pedagogiczna Zespołu Szkół w Urzędowie im. Orłąt Lwowskich, wybierając 22 listopada na obchody dnia Patrona Szkoły.

Takie święto miało miejsce w listopadzie minionego roku. Zaproszeni goście, nauczyciele, poczty sztandarowe, młodzież uczestniczyli we Mszy Świętej, odprawionej w intencji społeczności szkolnej. Homilię wygłosił Ks. Proboszcz Edward Kozyra. Nawiązując do patriotyzmu Orłąt Lwowskich, wyraził uznanie dla młodego pokolenia, które wybrało na patrona szkoły bohaterskich obrońców Lwowa. Z kolei uczniowie udali się na wały, by złożyć wieńce u stóp pomnika. Następnym punktem uroczystości była akademicka. Po wprowadzeniu sztandaru odśpiewano hymn narodowy. Potem dyr. Andrzej Rolla powitał zaproszonych gości: nauczycieli, rodziców, przedstawicieli społeczności Urzędowa oraz młodzież. W swoim wystąpieniu przedstawił dzieje budowy i unicestwienia Cmentarza Orłąt Lwowskich oraz rekonstrukcji słynnej nekropoli. Podczas uroczystości zostały wręczone nagrody i dyplomy dla finalistów konkursu plastycznego przeprowadzonego przez nauczycielkę Elżbietę Żarkowską. Dotyczył on zabytków sakralnych Lwowa i Cmentarza Orłąt Lwowskich. Obecny na uroczystości fundatorom sztandaru dyr. Andrzej Rolla wręczył tytuł „Honorowego Przyjaciela Szkoły”. Po odśpiewaniu „Roty” sztandarowych wprowadzeniu pocztów sztandarowych został przedstawiony program poetycki „Białe róże”, przygotowany przez młodzież pod kierunkiem Marianny Parczyńskiej przy współpracy pana Jana Kowala. Popłynęły wzruszające strofy wierszy i pieśni sławiące Orłęta Lwowskie. Po raz pierwszy odśpiewany został hymn szkoły. Uroczystość zakończyła pełne humoru scenki sztandarowych życia szkolnego, zaprezentowane przez uczniów pod opieką nauczycielki Elżbiety Żarkowskiej. Obchody Dnia Patrona zakończył wspólny obiad przygotowany przez Panie: Elżbietę Smolińską i Marię Rej.

Dzień Patrona Zespołu Szkół im. Orłąt Lwowskich stał się szczególnym wydarzeniem. Został wpisany na stałe do kalendarza uroczystości środowiskowych, powiatowych i wojewódzkich, jako lekcja patriotyzmu i pamięci o czynach bohaterów narodowych. Orłęta Lwowskie zintegrowały trzy różne środowiska: szkoły im. Orłąt Lwowskich w Krasnymstawie i Urzędowie, Towarzystwo Miłośników Lwowa i Kresów Południowo – Wschodnich, młodzież, Grona Pedagogiczne i członków towarzystwa regionalnego z Lublina. Potwierdzają to wcześniej wymienione spotkania i wycieczki, jak również obecność dyr.

Andrzeja Rolli i Marianny Parczyńskiej na uroczystości nadania imienia Orłąt Lwowskich w szkole w Krasnymstawie. Następnie w Dniu Patrona już wraz z poczem sztandarowym. Urzędowska szkoła miała zaszczyt dwukrotnie gościć panią dyrektor Teresę Miszczak z poczem sztandarowym podczas doniosłych opisanych uroczystości szkolnych. Urzędowanie przeżywają chwile wzruszenia, uczestnicząc w obchodach Dni Lwowskich w Lublinie i we wspólnych spotkaniach opłatkowych. Poszerza się krąg miłośników Lwowa, czego dowodzą kilkusobowe wyjazdy mieszkańców Gminy Urzędów do tego niezwykłego miasta.

Ścieżki na Wschodzie przetrą kolejni uczniowie Zespołu Szkół im. Orłąt Lwowskich, będący laureatami konkursu „Odkryj swój szlak”: Paweł Wojewoda i Mateusz Wołoszyn wraz z opiekunką Anetą Gozdalską-Dzikowską. Wyjadą na Międzynarodowy Obóz do Regionu Żółkiewskiego na Ukrainie. Przebywając na dawnych terenach polskich, będą mieli okazję pogłębić wiedzę o zwiedzanych terenach i poznać życie ludzi mieszkających za Bugiem.

Kończąc należy podkreślić, iż liczne uroczystości, spotkania i wycieczki organizowane na terenie Zespołu Szkół w Urzędowie, związane były tematycznie z imieniem „Orłąt Lwowskich”, miastem Lwów i Ukrainą. Przybliżyły one uczniom, wychowawcom, a nawet osobom niezwiązanym ściśle ze szkołą losy młodych obrońców „polskiej Troi”, historię miasta „Semper Fidelis” i Kresy. Nauczyciele i młodzież poznali lwowskie pieśni oraz poezję wybitnych poetów wywodzących się ze Lwowa. Udział w przygotowaniach do uroczystości i występach zmobilizował młodych ludzi do pracy nad sobą przy wykonywaniu różnych zadań szkolnych. Uczestnictwo w wycieczce do Lwowa uczyło młodzież otwartości na ludzi innych narodowości. Uczniowie i słuchacze Zespołu Szkół znaleźli i poznali swój wzorzec patriotyczny. Uświadomili sobie, że taki patron jak Orłęta Lwowskie – zobowiązuje!

Opracowała Marianna Parczyńska na podst. artykułów:
Andrzeja Rolli „Mamy patrona”, Marianny Parczyńskiej
„Zainspirowały nas Orłęta”, Bożeny Mazik „Z wizytą we
Lwowie”.